

Sahitya

Question Booklet No. 00022

11P/251/1

(To be filled up by the candidate by blue/black ball-point pen)

Roll No.

--	--	--	--	--	--	--	--

Roll No. (Write the digits in words)

Serial No. of Answer Sheet

Day and Date (Signature of Invigilator)

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

(Use only **blue/black ball-point pen** in the space above and on both sides of the **Answer Sheet**)

1. Within 10 minutes of the issue of the Question Booklet, check the Question Booklet to ensure that it contains all the pages in correct sequence and that no page/question is missing. In case of faulty Question Booklet bring it to the notice of the Superintendent/Invigilators immediately to obtain a fresh Question Booklet.
2. Do not bring any loose paper, written or blank, inside the Examination Hall *except the Admit Card without its envelope*.
3. *A separate Answer Sheet is given. It should not be folded or mutilated. A second Answer Sheet shall not be provided. Only the Answer Sheet will be evaluated.*
4. Write your Roll Number and Serial Number of the Answer Sheet by pen in the space provided above.
5. *On the front page of the Answer Sheet, write by pen your Roll Number in the space provided at the top and by darkening the circles at the bottom. Also, wherever applicable, write the Question Booklet Number and the Set Number in appropriate places.*
6. *No overwriting is allowed in the entries of Roll No., Question Booklet no. and Set no. (if any) on OMR sheet and Roll No. and OMR sheet no. on the Question Booklet.*
7. *Any change in the aforesaid entries is to be verified by the invigilator, otherwise it will be taken as unfair means.*
8. *Each question in this Booklet is followed by four alternative answers. For each question, you are to record the correct option on the Answer Sheet by darkening the appropriate circle in the corresponding row of the Answer Sheet, by pen as mentioned in the guidelines given on the first page of the Answer Sheet.*
9. For each question, darken only one circle on the Answer Sheet. If you darken more than one circle or darken a circle partially, the answer will be treated as incorrect.
10. *Note that the answer once filled in ink cannot be changed. If you do not wish to attempt a question, leave all the circles in the corresponding row blank (such question will be awarded zero marks).*
11. For rough work, use the inner back page of the title cover and the blank page at the end of this Booklet.
12. Deposit only **OMR Answer Sheet** at the end of the Test.
13. You are not permitted to leave the Examination Hall until the end of the Test.
14. If a candidate attempts to use any form of unfair means, he/she shall be liable to such punishment as the University may determine and impose on him/her.

Total No. of Printed Pages :26

[उपर्युक्त निर्देश हिन्दी में अन्तिम आवरण पृष्ठ पर दिये गए हैं।]

11P/251/1

No. of Questions : 150

प्रश्नों की संख्या : 150

Time : 2 Hours

Full Marks : 450

समय : 2 घण्टे

पूर्णाङ्क : 450

Note : (1) Attempt as many questions as you can. Each question carries **3 (Three)** marks. **One mark will be deducted for each incorrect answer.** Zero mark will be awarded for each unattempted question.

अधिकाधिक प्रश्नों को हल करने का प्रयत्न करें। प्रत्येक प्रश्न **3 (तीन)** अंक का है। **प्रत्येक गलत उत्तर के लिए एक अंक काटा जायेगा।** प्रत्येक अनुत्तरित प्रश्न का प्राप्तांक शून्य होगा।

(2) If more than one alternative answers seem to be approximate to the correct answer, choose the closest one.

यदि एकाधिक वैकल्पिक उत्तर सही उत्तर के निकट प्रतीत हों, तो निकटतम सही उत्तर दें।

विकल्पाः सन्ति चत्वार उत्तरार्थमुपाहिताः।

तेष्वद्वितीयमेकं यत्तच्चिनुष्व सदुत्तरम् ॥

01. नवरसरूचिरांमादधती भारती कवेर्जयति।

(1) प्रस्तुति (2) सत्कृति (3) निर्मिति (4) स्वीकृति

02. शक्ति.....लोकशास्त्र काव्याद्यवेक्षणात् ।

(1) निर्भीकता (2) निपुणता (3) निष्क्रियता (4) निर्रीहता

11P/251/1

03. श्रीहर्षदि.....दीनामिव धनम् ।

- (1) याचिका (2) वारणा (3) गायिका (4) धाविका

04. काव्यज्ञभ्यास इति हेतुस्तदुद्भवे ।

- (1) शिक्षया (2) संज्ञया (3) चिन्तया (4) सेवया

05.शब्दार्थौ सगुणावनलंकृती पुनः क्वाऽपि ।

- (1) यददोषौ (2) पददोषौ (3) तददोषौ (4) गतदोषौ

06. ग्रामतरूणं तरूण्या नववञ्जुलमञ्जरीसनाथकरम् । पश्यन्त्या भवति मुहुर्नितरांमुखच्छाया ॥

- (1) मन्थरा (2) मलिना (3) मधुरा (4) नर्मदा

07. अव्यङ्ग्यंस्मृतम् ।

- (1) त्वक्षरं (2) त्वपरं (3) त्वधरं (4) त्ववरं

08. अत्र स्फुटो न कश्चिदलंकारः।च प्राधान्यान्नालंकारता ।

- (1) शब्दस्य (2) अर्थस्य (3) रसस्य (4) भावस्य

09. काव्यप्रकाशेउल्लासाः सन्ति ।

- (1) चत्वारः (2) दश (3) अष्टौ (4) द्वादश

10. जयत्यर्थेन च नमस्कार आक्षिप्यते इति तां प्रत्यस्मिइति लभ्यते ।

- (1) प्रस्तुत (2) प्रपन्न (3) प्रणत (4) सन्नत

11. स्याद्वाचको लाक्षणिकःव्यञ्जकस्त्रिधा ।
 (1) पदोऽत्र (2) शब्दोऽत्र (3) पाकोऽत्र (4) स्वार्थोऽत्र
12.र्थोऽपि केषुचित् ।
 (1) तात्पर्या (2) संक्षेपा (3) विक्षेपा (4) सन्देशा
13. वाच्य एवइत्यन्विताभिधानवादिनः ।
 (1) तथ्यार्थ (2) सारार्थ (3) वाक्यार्थ (4) पूर्णार्थ
14. सर्वेषां प्रायशोऽर्थानांमपीष्यते ।
 (1) वाचकत्व (2) लक्ष्यकत्व (3) बोधकत्व (4) व्यञ्जकत्व
15. यस्य यत्रासंकेतो गृह्यते स तस्य वाचकः ।
 (1) ऽभिसन्धानेन (2) ऽव्यवधानेन (3) ऽनवधानेन (4) ऽननुबन्धेन
16. न हि गौः.....गौर्नाऽप्यगौः गोत्वाभिसम्बन्धात्तु गौः।
 (1) स्ववर्णेन (2) स्वकर्णेन (3) स्वरूपेण (4) स्वगुणेन
17. संकेतितश्चतुर्भेदोजातिरेव वा ।
 (1) जात्यादि- (2) व्यक्त्यादि (3) गत्यादि (4) वृत्त्यादि
18. साध्यः पूर्वापरीभूतावयवः.....रूपः ।
 (1) प्राप्ति (2) स्फूर्ति (3) शक्ति (4) क्रिया

11P/251/1

19. गौः शुक्लश्चलो ङित्थ इत्यादौ चतुष्टयी शब्दानां प्रवृत्तिः इति।
(1) बृहत्पाराशरः (2) महाभाष्यकारः (3) गणसूत्रकारः (4) शब्दार्थकारः
20. परमाण्वादीनां तु गुणमध्यपाठात्गुणत्वम् ।
(1) पारमार्थिकं (2) पारलौकिकं (3) पारिभाषिकं (4) तर्कसम्मतं
21. स मुख्योऽर्थस्तत्रव्यापारोऽस्याभिधोच्यते ।
(1) लक्ष्यो (2) मुख्यो (3) वाच्यो (4) भाष्यो
22. मुख्यार्थबाधे.....रूढितोऽथ प्रयोजनात् । अन्योऽर्थो लक्ष्यते यत्सा लक्षणारोपिता क्रिया ॥
(1) यद्योगे (2)व्यायोगे (3) तद्योगे (4) संयोगे
23. उपादानंचेत्युक्ता शुद्धैव सा द्विधा ।
(1) लक्षणं (2) तत्क्षणं (3) रक्षणं (4) शिक्षणं
24.नाऽभिधा गच्छेत् क्षीणशक्तिर्विशेषणे ।
(1) भिन्नार्थं (2) लक्ष्यार्थं (3) विशेष्यं (4) विश्लेषं
25.देवदत्तो दिवा न भुङ्क्ते इत्यत्र रात्रिभोजनं न लक्ष्यते ।
(1) दीनो (2) हीनो (3) खिन्नो (4) पीनो
26. अभिधेयाप्रतीतिर्लक्षणोच्यते ।
(1) न्यथाभूतं (2) विनाभूतं (3) र्थसम्पृक्तं (4) धरीभूतं

27. यस्य प्रतीतिमाधातुं लक्षणा समुपास्यते । फलेगम्येऽत्र व्यञ्जनान्नापरा क्रिया ॥
 (1) शब्दैक (2) मुख्यार्थ (3) संकेत (4) सन्दर्भ
28. प्रयोजनेनलक्षणीयं न युज्यते।
 (1) सम्पृक्तं (2) संसक्तं (3) सहितं (4) सम्बद्धं
29.विषयो ह्यन्यः फलमन्यदुदाहृतम् ।
 (1) ध्यानस्य (2) मानस्य (3) वेद्यस्य (4) ज्ञानस्य
30. अनेकार्थस्य शब्दस्य वाचकत्वे नियन्त्रिते । संयोगाद्यै.....धीकृद् व्यापृतिरञ्जनम् ॥
 (1) रवाच्यार्थ (2) रवाक्यार्थ (3) रनन्यार्थ (4) रभूतार्थ
31. व्यक्तः स तैर्विभावाद्यैः स्थायीरसः स्मृतः ।
 (1) योगो (2) भूतो (3) भाव्यो (4) भावो
32. शब्दवेद्योऽर्थो व्यनक्तयर्थान्तरं यतः। अर्थस्य व्यञ्जकत्वे तत् शब्दस्य सहकारिता ॥
 (1) प्रभाव (2) प्रयोग (3) प्रमाण (4) प्रत्यय
33. अविवक्षिवाच्यो यस्तत्र वाच्यं भवेद् ध्वनौ। अर्थान्तरे संक्रमितमत्यन्तं वा.....॥
 (1) पुरस्कृतम् (2) तिरस्कृतम् (3) तिरोहितम् (4) बहिष्कृतम्
34.चान्यपरं वाच्यं यत्रापरस्तु सः।
 (1) विवक्षितम् (2) समीक्षितम् (3) प्रतीक्षितम् (4) सुरक्षितम्

11P/251/1

35. गुणीभूतव्यङ्ग्ये रसवत्त्रेय ऊर्जस्विदयोलंकाराः।
 (1) सदाहिता (2) समाहिता (3) समान्विता (4) समेधिता
36. विभावनुभावव्यभिचारिद्रसनिष्पत्तिः।
 (1) सहयोगा (2) संयोगा (3) सम्बन्धा (4) सन्धाना
37. शृङ्गारवीरकरूणारौद्रवीरभयानकाः। वीभत्साद्भुतसंज्ञौ चेत्यष्टौरसाः स्मृताः ॥
 (1) वेदे (2) लोके (3) काव्ये (4) नाट्ये
38. शृङ्गारे विप्रलम्भाख्यो भेदः कतिविधः स्मृतः ?
 (1) द्विविधः (2) त्रिविधः (3) पञ्चविधः (4) षड्विधः
39. कति भावाः समाख्याता नामतो व्यभिचारिणः?
 (1) एकत्रिंशत् (2) त्रयस्त्रिंशत् (3) चतुस्त्रिंशत् (4) पञ्चत्रिंशत्
40.स्थायिभावोऽस्ति शान्तोऽपि नवमो रसः।
 (1) निर्व्याज (2) निर्दीप्ति (3) निर्भीति (4) निर्वेद
41. प्रधानत्वेन स ज्ञेयः शब्दशक्त्युद्भवो।
 (1) न्वितः (2) गुणः (3) द्विधा (4) ष्टधा
42. अर्थशक्त्युद्भवः सोऽयं विभक्तः कतिधा ध्वनिः ?
 (1) त्रिधा (2) नवधा (3) दशधा (4) द्वादशधा

43. रसादीना.....त्वादभेद एको हि गण्यते।
 (1) मनुक्त (2) मनन्त (3) मलभ्य (4) मभिन्न
44. पदैकदेशरचनावर्णेष्वपि।
 (1) रसादयः (2) गुणादयः (3) फलादयः (4) समाधयः
45. ब्राह्मणातिक्रमत्यागो भवतामेव भूतये। जामदग्न्यस्तथा मित्रमन्यथा दुर्मनायते ॥- इत्यत्र किं नाम गुणीभूतव्यङ्ग्यम् ?
 (1) अगूढम् (2) अस्फुटम् (3) तुल्यप्राधान्यम् (4) सन्दिग्धम्
46.लक्षणस्त्वर्थः स्वप्नेऽपि न वाच्यः।
 (1) शब्दादि (2) रसादि (3) ध्वजादि (4) धूमादि
47.वृद्धाभिधेयांश्च प्रत्यक्षेणाऽत्र पश्यति । श्रोतुश्च प्रतिपन्नत्वमनुमानेन चेष्टया ॥
 (1) बाल (2) धर्म (3) पशु (4) शब्द
48. अर्थापत्त्यावबोधेत.....त्रिप्रमाणकम् ।
 (1) वाक्यार्थम् (2) गूढार्थम् (3) सम्बन्धम् (4) सन्दर्भम्
49. विशिष्टा एव पदार्थाः वाक्यार्थाः। न तु पदार्थानां।
 (1) वैशिष्ट्यम् (2) वैजात्यम् (3) वैधर्म्यम् (4) संयोजनम्
50. 'यत्परः शब्दः स शब्दार्थः' इतिमतम् ।
 (1) चार्वाक (2) मीमांसक (3) सौगत (4) सांख्य

11P/251/1

51. किमिति च श्रुतिलिङ्गवाक्यप्रकरणस्थानसमाख्यानांबलीयस्त्वम् ?
 (1) उत्तरोत्तर (2) पूर्वोत्तर (3) पूर्वपश्चिम (4) पूर्वपूर्व
52. वाच्योर्थः सर्वान् प्रतिपत्तुन् प्रतिरग्वेति नियतोऽसौ।
 (1) नानारूप (2) एकरूप (3) त्रिरूप (4) विषमरूप
53. प्रतीयमानस्तु प्रकरणादिविशेषवशेन नियतसम्बन्धः अनियतसम्बन्धःसम्बन्धश्च द्योत्यते।
 (1) विमुक्त (2) विच्छिन्न (3) संदिग्ध (4) सम्बद्ध
54. काव्यप्रकाशे शब्दार्थचित्रनिरूपणं नाम कतम उल्लासः ?
 (1) द्वितीयः (2) तृतीयः (3) चतुर्थः (4) षष्ठः
55. यथाऽयं दारुणाचारः सर्वदैव विभाव्यते। तथा मन्ये दैवतोऽस्य पिशाचो राक्षसोऽथ वा ॥ अत्र को नाम पददोष उदाहृतः ?
 (1) असमर्थम् (2) निरर्थकम् (3) अप्रयुक्तम् (4) अवाचकम्
56. ताम्बूलभृतगल्लोऽयं भल्लं जल्पति मानुषः। करोति खादनं पानं सदैव तु यथा तथा ॥
 (1) नेयार्थः (2) ग्राम्यः (3) क्लिष्टः (4) अवाचकः
57. उक्तं हि ध्वनिकृता-‘अनौचित्याहते नान्यद् रसभङ्गस्य कारणम्’ इत्यत्र को नाम ध्वनिकृत् ?
 (1) नारदः (2) भरतः (3) वामनः (4) आनन्दवर्धनः
58. आश्रयैक्येयः स कार्यो भिन्नसंश्रयः।
 (1) विरुद्धो (2) निरुद्धो (3) निषिद्धो (4) निबद्धो

59. नस्वपदेनोक्तावपि संचारिणः क्वचित् ।
 (1) गुणः (2) दोषः (3) बोधः (4) लाभः
60. अङ्गिन्यङ्गत्वमाप्तौ यौ तौ नपरस्परम् ।
 (1) ह्यौ (2) दृष्टौ (3) पुष्टौ (4) दुष्टौ
61. आत्मन एव हि यथा शौर्यादयो नाकारस्य तथा रसस्यैव माधुर्यादयोन वर्णानाम् ।
 (1) दोषा (2) गुणा (3) विकारा (4) विशेषा
62. यदप्युक्तम् - 'काव्यशोभाया कर्तारो धर्मा गुणास्तदतिशयहेतवस्त्वलंकाराःइति। अत्र केनोक्तं निर्दिशति मम्मटः?
 (1) भरतेन (2) भामहेन (3) वामनेन (4) दण्डिना
63. माधुर्यौजः.....ख्यास्त्रयस्ते न पुनर्दश ।
 (1) प्रसादा (2) प्रमादा (3) प्रकर्षा (4) प्रसन्ना
64. आह्लादकत्वं माधुर्यं शृङ्गारे द्रुतिकारणम् । अत्र शृङ्गारे इति पदस्य कोर्थः प्रकाशितः?
 (1) संयोगे (2) सम्भोगे (3) सम्बन्धे (4) सौजन्ये
65. करुणे विप्रलम्भेचातिशयान्वितम् ।
 (1) तस्यान्ते (2) तापान्ते (3) सम्भ्रान्ते (4) तच्छान्ते
66. दीप्त्याऽऽत्मविस्मृतेर्हेतुरोजोस्थिति ।
 (1) सैन्यगण (2) राजबल (3) वीररस (4) रन्तर्हित

11P/251/1

67. वीभत्सरौद्ररसयोस्तक्रमेण च ।

- (1) द्विरोधः (2) स्याधिक्यं (3) न्यूनत्वं (4) स्याभावः

68. प्रसादोऽसौ.....विहितस्थितिः।

- (1) प्रबन्धे (2) संकीर्णे (3) सर्वत्र (4) भाष्येषु

69. अर्थस्यायोनेरन्यच्छायायोनेर्वा यदि न भवति दर्शनं तत्कथं काव्यम् ।रूपः समाधिरपि न गुणः।

- (1) इत्यर्थदृष्टि (2) इत्यर्थापत्ति (3) इत्यर्थान्तर (4) इत्यर्थान्धता

70. वक्तृवाच्यमौचित्येन क्वचित् क्वचित् । रचनावृत्ति वर्णानामन्यथात्वमपीष्यते ॥

- (1) विरुद्धाना (2) विभागाना (3) कथादीना (4) प्रबन्धाना

71. यदुक्तमन्यथा वाक्यमन्यथाऽन्येन योज्यते । श्लेषेण काक्वा वा ज्ञेया सा वक्रोक्तिस्तथा.....॥

- (1) त्रिधा (2) द्विधा (3) द्भुता (4) न्विता

72. रसाद्यनुगतःन्यासोऽनुप्रासः ।

- (1) प्रकृष्टो (2) समन्वितो (3) प्रथितो (4) प्रसिद्धो

73. केषांचिदेता वैदर्भीप्रमुखा रीतयो मताः । अत्र केषांचिदिति पदेन केषां स्मरति मम्मटः ?

- (1) भरतादीनां (2) भामहादीनां (3) वामनादीनां (4) रूटयकादीनां

74. शाब्दस्तुनुप्रासो भेदे तात्पर्यमात्रतः ।

- (1) लाटा (2) छेका (3) वर्णा (4) शुद्धा

75. काव्यप्रकाशे कतिधा लाटानुप्रास इष्यते ?
 (1) द्विधा (2) त्रिधा (3) चतुर्धा (4) पञ्चधा
76. अर्थे सत्यर्थभिन्नानांसा पुनः श्रुतिः । यमकं पादतद्भागवृत्ति तद्यात्यनेकताम् ॥
 (1) शब्दानां (2) पदानां (3) वर्णानां (4) स्वराणां
77. वाच्यभेदेन भिन्ना अपि शब्दा यत् युगपदुच्चारणेन श्लिष्यन्ति भिन्नं स्वरूपमपह्नुवते स श्लेषः।
 वर्णपदादिभेदेन सोऽयं श्लेषः कतिधा उदाहृतः ?
 (1) चतुर्धा (2) सप्तधा (3) अष्टधा (4) दशधा
78.मुपमा भेदे पूर्णा लुप्ता च साग्रिमा । श्रौत्यार्थी च भवेद्वाक्ये समासे तद्धिते तथा ॥
 (1) सादृश्य (2) साधर्म्य (3) सारूप्य (4) सान्निध्य
79. धर्मोपमानयोर्लोपेवाक्ये च दृश्यते ।
 (1) वृत्तौ (2) सूत्रे (3) पदे (4) वर्णे
80. उपमानोपमेयत्वेवैकवाक्यगे । अनन्वयः।
 (1) भिन्नस्यै (2) द्वयोरे (3) एकस्यै (4) गौणस्यै
81. लिम्पतीव तमोङ्गानि वर्षतीवाञ्जनं नभः । को नाम मम्मटेनास्मिन्नलङ्कार उदाहृतः ॥ ?
 (1) उपमा (2) उत्प्रेक्षा (3) अनन्वयः (4) उपमेयोपमा
82.मभेदो य उपमानोपमेययोः ।
 (1) तद्दीपक (2) तत्सामान्य (3) तत्सन्धान (4) तद्रूपक

11P/251/1

83. श्रौताते यस्मिन्नेकदेशविवर्ति तत् ।

- (1) आर्थाश्च (2) व्यक्ताश्च (3) आर्ताश्च (4) गुप्ताश्च

84. उपमेयम् असत्यं कृत्वोपमानं सत्यतया यत्स्थाप्यते सा तु।

- (1) असङ्गतिः (2) स्वभावोक्तिः (3) अपह्नुतिः (4) व्याजस्तुतिः

85. परोक्तिभेदकैः श्लष्टैः.....।

- (1) पर्यायः (2) विभावना (3) अतिशयोक्तिः (4) समासोक्तिः

86. अभवन् वस्तुसम्बन्ध उपमापरिकल्पकः ।

- (1) निदर्शना (2) समाधिः (3) विरोधः (4) आक्षेपः

87. अप्रस्तुतप्रशंसा कतिधोदाहृता काव्यप्रकाशे ?

- (1) त्रिधा (2) चतुर्धा (3) पञ्चधा (4) सप्तधा

88. देवीभावं गमिता परिवारपदं कथं भजत्येषा। न खलु परिभोगयोग्यं दैवतरूपाङ्कतं रत्नम् ॥ को नामात्र अलङ्कारः मम्मटेन निरूपितः?

- (1) उत्प्रेक्षा (2) प्रतिवस्तूपमा (3) व्याजस्तुतिः (4) विशेषोक्तिः

89. पुनरेतेषां सर्वेषां प्रतिबिम्बनम् ।

- (1) उदात्तः (2) समाधिः (3) दृष्टान्तः (4) पर्यायः

90. नियतानांसा पुनस्तुल्ययोगिता ।

- (1) सकृद्धर्मः (2) नैकधर्मः (3) द्विधा धर्मः (4) त्रिधा धर्मः

91. उपमानाद्यदन्यस्यस एव सः।
 (1) विपर्यासः (2) व्यतिरेकः (3) पदाक्षेपः (4) प्रतिपक्षः
92. आक्षेपनामालङ्कारः कतिधा परिकीर्तितः ?
 (1) द्विविधः (2) त्रिविधः (3) चतुर्विधः (4) षड्विधः
93.क्रमेणैव क्रमिकाणां समन्वयः।
 (1) पर्यायोक्तं (2) समाधिश्च (3) यथासंख्यं (4) काव्यलिङ्गं
94.सोऽविरोधेऽपि विरुद्धत्वेन यद्वचः।
 (1) व्याघातः (2) प्रतीपः (3) विषभः (4) विरोधः
95. असीदञ्जमत्रेति पश्यामि तव लोचने । भाविभूषणसम्भारां साक्षात्कुर्वे तवाकृतिम् ॥ इत्यत्र को नामालङ्कार उदाहृतः काव्यप्रकाशे ?
 (1) तद्गुणः (2) दीपकम् (3) भाविकम् (4) मीलितम्
96. यं वीक्ष्य चिररूढाऽपि निवासप्रीतिरुज्झिता। मदेनैरावणमुखे मानेन हृदये हरेः॥ कः पुनरत्रालङ्कारः ?
 (1) पर्यायोक्तम् (2) परिकरः (3) समाधिः (4) तुल्ययोगिता
97.श्छद्मनोद्भिन्नवस्तुरूपनिगूहनम् ।
 (1) द्विरूक्ति (2) सहोक्ति (3) विनोक्ति (4) व्याजोक्ति
98. यथोत्तरं चेत् पूर्वस्य पूर्वस्यार्थस्य हेतुता । तदा.....स्यात् ।
 (1) सैकावली (2) कारणमाला (3) हेतूत्तरा (4) पूर्वोत्तरा

11P/251/1

99. राज्ये सारं वसुधा वसुधायां पुरं पुरे सौधम् । सौधे तल्पं तल्पे वराङ्गनानङ्गसर्वस्वम् ॥ मम्मटेन विमृश्यात्र कोऽलङ्कार उदाहृतः?

- (1) सूक्ष्मः (2) पर्यायः (3) सारः (4) समुच्चयः

100. यद्यथा साधितं केनाप्यपरेण तदन्यथा। तथैव यद्विधीयेत सइति स्मृतः॥

- (1) प्रतीप (2) व्याघात (3) सङ्कर (4) पर्याय

101. नमस्तस्मै.....यत्कण्ठः पुष्करायते । मदाभोगघनध्वानो नीलकण्ठस्य ताण्डवे ॥

- (1) नगेशाय (2) महेशाय (3) सुरेशाय (4) गणेशाय

102.मन्दबुद्धीनां जायते मतिविभ्रमः । तस्यार्थस्तत्पदैस्तेन संक्षिप्य क्रियतेऽञ्जसा ॥

- (1) शास्त्रार्थे (2) विस्तृते (3) व्याकीर्णे (4) प्रकीर्णे

103. आनन्दनिस्यन्दिषु व्युत्पत्तिमात्रं फलमल्पबुद्धिः।

- (1) रूपकेषु (2) मोदकेषु (3) पुस्तकेषु (4) कीर्तनेषु

104. तत्राधिकारिक मुख्यमङ्गं.....विदुः।

- (1) प्रास्ताविकं (2) प्रायोगिकं (3) प्रासङ्गिकं (4) पार्श्वगतं

105. सानुबन्धं पताकाख्यंच प्रदेशभाक ।

- (1) निर्बन्धं (2) प्रसारी (3) प्रतीची (4) प्रकरी

106.मितिहासादेरूत्पाद्यं कविकल्पितम् ।

- (1) प्रसिद्ध (2) प्रख्यात (3) विज्ञात (4) उदात्त

107. रूपकेषु प्रयुज्यन्ते अर्थप्रकृतयः कति ?

- (1) अष्टौ (2) सप्त (3) पञ्च (4) चत्वारः

108. लक्ष्यालक्ष्यतयोद्भेदस्तस्य प्रतिमुखं भवेत् । बिन्दुप्रयत्नानुगमादङ्गान्यस्य॥

- (1) पुनर्दश (2) त्रयोदश (3) चतुर्दश (4) च षोडश

109. गर्भस्तु दृष्टनष्टस्य बीजस्यान्वेषणं मुहुः । द्वादशाङ्गः.....स्यान्न वा स्यात्प्राप्तिसम्भवः ॥

- (1) प्रयोगः (2) प्रस्तुतिः (3) प्रसारः (4) पताका

110. क्रोधेनावमृशेद्यत्र व्यसनाद्वा विलोभनात् । गर्भनिर्भिन्न बीजार्थः.....इति स्मृतः॥

- (1) परामर्श (2) पुरस्कार (3) सोऽवमर्श (4) कृतकार्य

111. अन्तर्जवनिका संस्थैश्चूलिकार्थस्य।

- (1) सूचना (2) योजना (3) कल्पना (4) विस्तारः

112. वृत्तवर्तिष्यमाणानां कथांशानां। संक्षेपार्थस्तु विष्कम्भो मध्यपात्रप्रयोजितः ॥

- (1) प्रयोजकः (2) निदर्शकः (3) नियामकः (4) प्रदर्शकः

113. चातुर्वर्ण्योपगमनंसंहार इष्यते ।

- (1) वस्तु (2) कथा (3) वर्ण (4) वृत्ति

114. बीजवन्तो मुखाद्यर्था विप्रकीर्णा यथायथम् । ऐकार्थ्यमुपनीयन्ते यत्रहि तत् ॥

- (1) प्रकरणं (2) निर्वहणं (3) सम्बोधनं (4) सम्पादनं

11P/251/1

115.पक्षेपकैः सूच्यं पञ्चभिः प्रतिपादयेत् । विष्कम्भचूलिकाङ्कास्याङ्कावतारप्रवेशकैः ॥

- (1) वस्तू (2) वृत्तो (3) बिन्दू (4) अर्थो

116. तद्वदेवानुदात्तोक्तया नीचपात्रप्रयोजितः।ऽङ्कद्वयस्यान्तः शेषार्थस्योपसूचकः ॥

- (1) संक्षेपो (2) प्रवेशो (3) प्रकाशो (4) विशेषो

117. अङ्कान्तपात्रैरङ्कास्यंस्यार्थसूचनम् ।

- (1) भिन्नाङ्क (2) गताङ्क (3) छिन्नाङ्क (4) न्यूनाङ्क

118.प्रकाशं स्यादश्राव्यं स्वगतं मतम् ।

- (1) सर्वश्राव्यं (2) स्वयंश्राव्यं (3) कर्णामृतं (4) दूरश्रुतं

119. द्विधाऽन्यत्राट्य.....जनान्तमपवारितम् ।

- (1) रूपाख्यं (2) वृत्ताख्यं (3) कर्माख्यं (4) धर्माख्यं

120. किं ब्रवीष्येवमित्यादिब्रवीति यत् । श्रुत्वेवानुक्तमप्येकस्तत् स्यादाकाशभाषितम् ॥

- (1) विना शब्दं (2) विना पात्रं (3) विना सूत्रं (4) कृपापात्रं

121. प्रत्यक्षाभिः..... स्तनुभिरवतु वस्ताभिरष्टाभिरीशः।

- (1) प्रसिद्ध (2) प्रणीत (3) प्रसन्न (4) प्रपन्न

122. अथवा.....द्वाराणि भवन्ति सर्वत्र ।

- (1) देवदत्तानां (2) भवितव्यानां (3) प्रार्थितव्यानां (4) धर्मकृत्यानां

123. कुसुममिवयौवनमङ्गेषु सन्नद्धम् ।

- (1) लोभनीयं (2) दर्शनीयं (3) वर्णनीयं (4) रूपरम्यं

124. परिहास.....सखे परमार्थेन न गृह्यतां वचः।

- (1) विजृम्भितं (2) कथाश्रितं (3) विजल्पितं (4) निवेदितं

125. ग्लपयति यथा शशाङ्कं न तथा हिदिवसः ।

- (1) शमीलतां (2) लतावृतां (3) वेत्रवतीं (4) कुमुद्वतीं

126. गान्धर्वेण विवाहेन बह्व्यो राजर्षिकन्यकाः । श्रूयन्ते परिणीतास्ताःश्चाभिनन्दिताः॥

- (1) बन्धुभिः (2) पितृभिः (3) मातृभिः (4) भ्रातृभिः

127. छायाश्चरन्तिभयमादधानाः सन्ध्यापयोदकपिशा; पिशिताशनानाम् ।

- (1) बहुधा (2) कतिधा (3) परितो (4) सततं

128. तेजोद्वयस्य युगपद् व्यसनोदयाभ्यां लोको.....इवात्मदशान्तरेषु ॥

- (1) नियुज्यत (2) विभज्यत (3) नियम्यत (4) विबोध्यत

129. अपघ्नन्तो दुरितं हव्यगन्धै- वैतानास्त्वां वह्नयः.....॥

- (1) प्रीणयन्तु (2) पोषयन्तु (3) शोधयन्तु (4) पावयन्तु

130. रम्याणि वीक्ष्य मधुरांश्च निशम्य शब्दान् पर्युत्सुकीभवति यत्जन्तुः।

- (1) कुशलोऽपि (2) सुखितोऽपि (3) सफलोऽपि (4) कुपितोऽपि

11P/251/1

131. स्त्रीणामशिक्षितपटुत्वममानुषीषुकिमुत याःप्रतिबोधवत्यः।

- (1) संदृश्यते (2) संलक्ष्यते (3) सन्धीयते (4) विद्योतते

132. मूढः स्यामहमेषा वा वदेन्मध्येति संशये। दारत्यागी भवाम्याहोस्पर्शपांसुलः ॥

- (1) वन्यस्त्री (2) सिद्धस्त्री (3) परस्त्री (4) त्यक्तस्त्री

133. प्रायः स्वंक्षोभात् प्रतिपद्यते हि जनः॥

- (1) महिमानं (2) गरिमाणं (3) प्रणिधानं (4) प्रतिमानं

134. शाखालम्बितवल्कलस्य च तरोर्निर्मातुमिच्छाम्यधः। शृङ्गे कृष्णमृगस्यकण्डूयमानां मृगीम्॥

- (1) कर्णवलयं (2) कम्पिततनुं (3) वामचरणं (4) वामनयनं

135. ममापि च क्षपयतु नीललोहितः.....परिगतशक्तिरात्मभूः ॥

- (1) पुनर्भवं (2) पराभवं (3) पराश्रयं (4) दुराग्रहं

136. को नामासौ कविर्यस्य शोकः श्लोकत्वमागतः ?

- (1) वाल्मीकिः (2) व्यासः (3) भासः (4) कालिदासः

137. नाट्यप्रयोगविशदं शास्त्रं येन प्रकाशितम् । सुधीभिः सादरं तस्य मुनेः किं नाम गीयते ॥

- (1) नारदः (2) कृशाश्वः (3) भरतः (4) महेश्वरः

138. को मुद्राराक्षसं नाम नाटकं कृतवान् कविः?

- (1) भासः (2) विशाखदत्तः (3) हर्षः (4) भवभूतिः

139. शिशुपालवधे काव्ये सर्गसंख्याऽभिधीयताम् ।

- (1) अष्टादश (2) एकोनविंशतिः (3) विंशतिः (4) द्वाविंशतिः

140. कोऽयं कविर्महावीरचरितं नाम नाटकम् । रचयामास सप्ताङ्कं रामायणकथाश्रितम् ॥

- (1) अश्वघोषः (2) श्रीहर्षः (3) भट्टनारायणः (4) भवभूतिः

141. अनर्घराघवं कोऽसौ रचयामास नाटकम् ?

- (1) मुरारिः (2) शूद्रकः (3) राजशेखरः (4) जयदेवः

142. सन्ति कस्मिन् महाकाव्ये बुधैरूक्तास्त्रयो गुणाः?

- (1) रघुवंशे (2) किरातार्जुनीये (3) शिशुपालवधे (4) जानकीहरणे

143. राज्ञो विज्ञायते कस्य भट्टबाणः सभाकविः?

- (1) रूद्रदाम्नः (2) श्रीहर्षस्य (3) मुञ्जस्य (4) भोजराजस्य

144. भारवी रचयामास यत्काव्यं तस्य नाम किस् ?

- (1) रामचरितम् (2) कृष्णचरितम् (3) किरातार्जुनीयम् (4) पार्श्वार्थ्युदयम्

145. शृङ्गारनीतिवैराग्यशतकानि चकार कः?

- (1) भरतः (2) जगद्धरः (3) रविकीर्तिः (4) भर्तृहरिः

146. शङ्कराचार्यरचिता का नाम लहरी स्मृता ?

- (1) गङ्गालहरी (2) सौन्दर्यलहरी (3) सुधालहरी (4) करुणालहरी

11P/251/1

147. साहित्यदर्पणग्रन्थकृतो नामाभिधीयताम् ?

- (1) विश्वनाथः (2) जगन्नाथः (3) धनपालः (4) धनञ्जयः

148. ऋतूनां वद का संख्या ऋतुसंहारवर्णने ?

- (1) तिस्रः (2) चतस्रः (3) पञ्च (4) षट्

149. अङ्कैः प्रकरणं मृच्छकटिकं कतिभिः कृतम् ?

- (1) दशभिः (2) नवभिः (3) अष्टभिः (4) सप्तभिः

150. पञ्चाङ्गं नाटकं नागानन्दं कस्य कवेः कृतिः ?

- (1) भासस्य (2) मयूरस्य (3) श्रीहर्षस्य (4) कृष्णमिश्रस्य

अभ्यर्थियों के लिए निर्देश

(इस पुस्तिका के प्रथम आवरण पृष्ठ पर तथा उत्तर-पत्र के दोनों पृष्ठों पर केवल नीली-काली बाल-प्वाइंट पेन से ही लिखें)

1. प्रश्न पुस्तिका मिलने के 10 मिनट के अन्दर ही देख लें कि प्रश्नपत्र में सभी पृष्ठ मौजूद हैं और कोई प्रश्न छूटा नहीं है। पुस्तिका दोषयुक्त पाये जाने पर इसकी सूचना तत्काल कक्ष-निरीक्षक को देकर सम्पूर्ण प्रश्नपत्र की दूसरी पुस्तिका प्राप्त कर लें।
2. परीक्षा भवन में लिफाफा रहित प्रवेश-पत्र के अतिरिक्त, लिखा या सादा कोई भी खुला कागज साथ में न लायें।
3. उत्तर-पत्र अलग से दिया गया है। इसे न तो मोड़ें और न ही विकृत करें। दूसरा उत्तर-पत्र नहीं दिया जायेगा। केवल उत्तर-पत्र का ही मूल्यांकन किया जायेगा।
4. अपना अनुक्रमांक तथा उत्तर-पत्र का क्रमांक प्रथम आवरण-पृष्ठ पर पेन से निर्धारित स्थान पर लिखें।
5. उत्तर-पत्र के प्रथम पृष्ठ पर पेन से अपना अनुक्रमांक निर्धारित स्थान पर लिखें तथा नीचे दिये वृत्तों को गाढ़ा कर दें। जहाँ-जहाँ आवश्यक हो वहाँ प्रश्न-पुस्तिका का क्रमांक तथा सेट का नम्बर उचित स्थानों पर लिखें।
6. ओ० एम० आर० पत्र पर अनुक्रमांक संख्या, प्रश्नपुस्तिका संख्या व सेट संख्या (यदि कोई हो) तथा प्रश्नपुस्तिका पर अनुक्रमांक और ओ० एम० आर० पत्र संख्या की प्रविष्टियों में उपरिलेखन की अनुमति नहीं है।
7. उपर्युक्त प्रविष्टियों में कोई भी परिवर्तन कक्ष निरीक्षक द्वारा प्रमाणित होना चाहिये अन्यथा यह एक अनुचित साधन का प्रयोग माना जायेगा।
8. प्रश्न-पुस्तिका में प्रत्येक प्रश्न के चार वैकल्पिक उत्तर दिये गये हैं। प्रत्येक प्रश्न के वैकल्पिक उत्तर के लिए आपको उत्तर-पत्र की सम्बन्धित पंक्ति के सामने दिये गये वृत्त को उत्तर-पत्र के प्रथम पृष्ठ पर दिये गये निर्देशों के अनुसार पेन से गाढ़ा करना है।
9. प्रत्येक प्रश्न के उत्तर के लिए केवल एक ही वृत्त को गाढ़ा करें। एक से अधिक वृत्तों को गाढ़ा करने पर अथवा एक वृत्त को अपूर्ण भरने पर वह उत्तर गलत माना जायेगा।
10. ध्यान दें कि एक बार स्याही द्वारा अंकित उत्तर बदला नहीं जा सकता है। यदि आप किसी प्रश्न का उत्तर नहीं देना चाहते हैं, तो संबंधित पंक्ति के सामने दिये गये सभी वृत्तों को खाली छोड़ दें। ऐसे प्रश्नों पर शून्य अंक दिये जायेंगे।
11. रफ कार्य के लिए प्रश्न-पुस्तिका के मुखपृष्ठ के अंदर वाला पृष्ठ तथा उत्तर-पुस्तिका के अंतिम पृष्ठ का प्रयोग करें।
12. परीक्षा के उपरान्त केवल ओ एम आर उत्तर-पत्र परीक्षा भवन में जमा कर दें।
13. परीक्षा समाप्त होने से पहले परीक्षा भवन से बाहर जाने की अनुमति नहीं होगी।
14. यदि कोई अभ्यर्थी परीक्षा में अनुचित साधनों का प्रयोग करता है, तो वह विश्वविद्यालय द्वारा निर्धारित दंड का/की, भागी होगा/होगी।